NHẬP MÔN MẠCH SỐ

Chương 5 – phần 2

Mạch tổ hợp: Các loại mạch khác

Nội dung

- 1. Mạch cộng (Carry Ripple (CR) Adder)
- 2. Mạch cộng nhìn trước số nhớ (Carry Look-Ahead (CLA) Adder)
- 3. Mạch cộng/ mạch trừ
- 4. Đơn vị tính toán luận lý (Arithmetic Logic Unit)
- 5. Mạch giải mã (Decoder)/ Mạch mã hoá (Encoder)
- 6. Mạch đồn kênh (Multiplexer)/ Mạch chia kênh (Demultiplexer)
- 7. Mạch tạo Parity/ Mạch kiểm tra Parity
- 8. Mạch so sánh (Comparator)

Nội dung

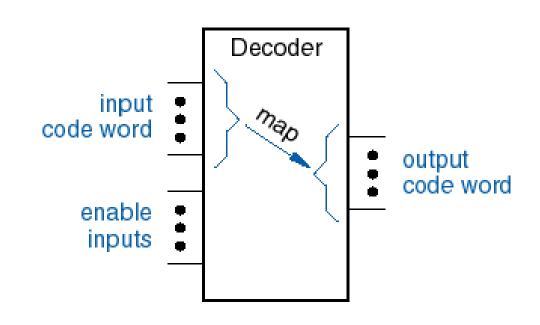
- 1. Mạch cộng (Carry Ripple (CR) Adder)
- 2. Mạch cộng nhìn trước số nhớ (Carry Look-Ahead (CLA) Adder)
- 3. Mạch cộng/ mạch trừ
- 4. Đơn vị tính toán luận lý (Arithmetic Logic Unit)
- 5. Mạch giải mã (Decoder)/ Mạch mã hoá (Encoder)
- 6. Mạch dồn kênh (Multiplexer)/ Mạch chia kênh (Demultiplexer)
- 7. Mạch tạo Parity/ Mạch kiểm tra Parity
- 8. Mạch so sánh (Comparator)

5. Decoder/ Encoder

Mạch giải mã (Decoder)

- Nhiều ngõ vào/ nhiều ngõ ra
- Ngõ vào (n) thông thường <u>ít hơn</u> ngõ ra (m)
- Chuyển mã ngô vào thành mã ngô ra
- Ánh xạ 1-1:
 - Mỗi mã ngõ vào chỉ tạo ra một mã ngõ ra
- Các mã ngô vào:
 - Mã nhị phân
 - Your Code!
- Các mã ngõ ra:
 - 1-trong-m
 - Gray Code
 - BCD Code

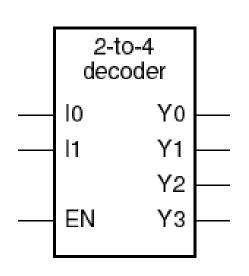
Mạch giải mã nhị phân (Binary Decoders)

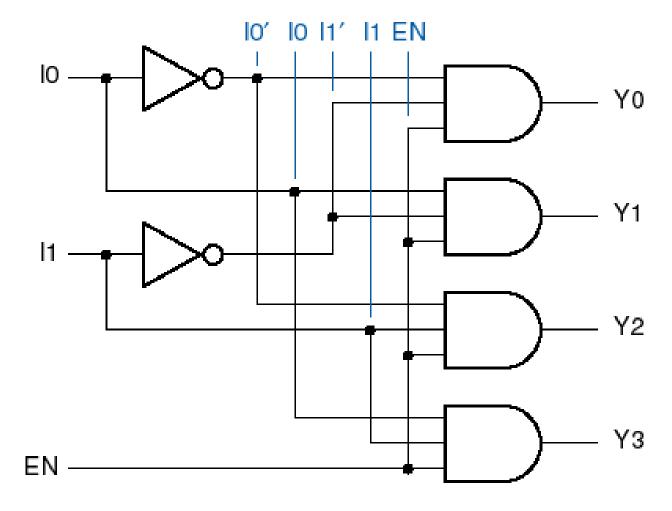
- Mạch giải mã **n-ra-2**ⁿ: n ngõ vào và 2ⁿ ngõ ra
 - Mã đầu vào: n bit nhị phân
 - Mã đầu ra: 1-trong-2ⁿ
- Ví dụ: n=2, mạch giải mã 2-ra-4

lı	nputs	1	Outputs							
EN	11	IO	ΥЗ	Y2	Y1	Yο				
0	Х	х	0	0	0	O				
1	O	0	O	O	O	1				
1	O	1	O	O	1	O				
1	1	O	O	1	O	O				
1	1	1	1	O	O	O				

Chú ý "x" (kí hiệu ngõ vào don't care)

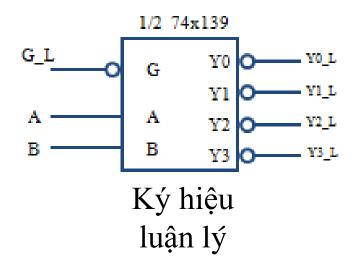
Giải mã nhị phân 2-ra-4

Chip 74x139: giải mã nhị phân 2-to-4

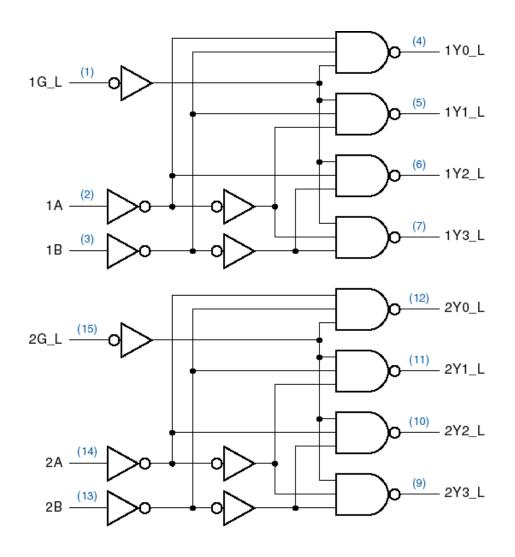
 Tính hiệu Enable tích cực mức thấp và ngõ ra tích cực mức thấp

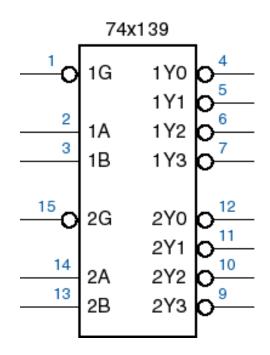

	Inpu	ıts		Outp	uts	
G_L	В	Α	Y3-L	Y2-L	Y1-L	Y0_L
1	X	X	1	1	1	1
0	0	0	1	1	1	0
0	0	1	1	1	0	1
0	1	0	1	0	1	1
0	1	1	0	1	1	1

Bảng sự thật

Mạch giải mã hoàn chỉnh 74x139

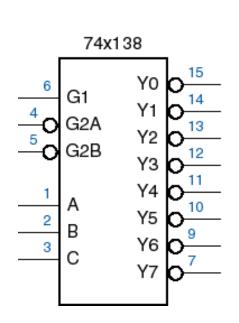

Chip 74x138: Giải mã nhị phân 3-to-8

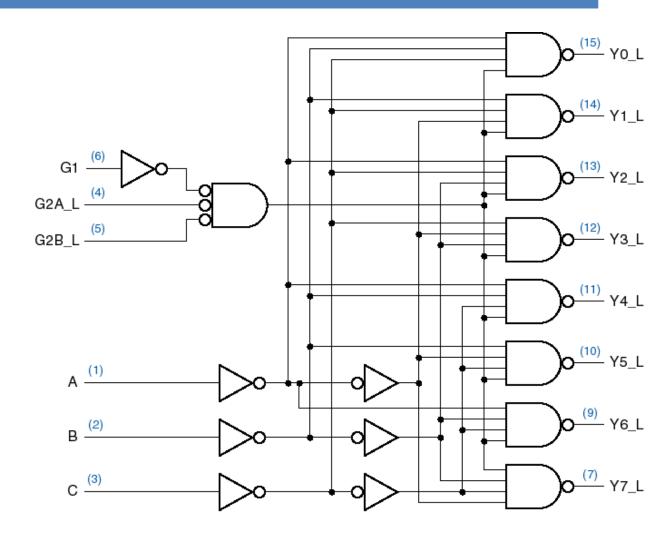
		Inputs							Out	puts			
G1	G2A_L	G2B_L	С	В	Α	Y7_L	Y6_L	Y5_L	Y4_L	Y3_L	Y2_L	Y1_L	Y0_L
0	х	х	x	х	x	1	1	1	1	1	1	1	1
X	1	x	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1
X	x	1	X	X	X	1	1	1	1	1	1	1	1
1	0	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0
1	0	0	0	0	1	1	1	1	1	1	1	0	1
1	0	0	0	1	0	1	1	1	1	1	0	1	1
1	0	0	0	1	1	1	1	1	1	0	1	1	1
1	0	0	1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1
1	0	0	1	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1
1	0	0	1	1	0	1	0	1	1	1	1	1	1
1	0	0	1	1	1	0	1	1	1	1	1	1	1

Bảng sự thật

74x138

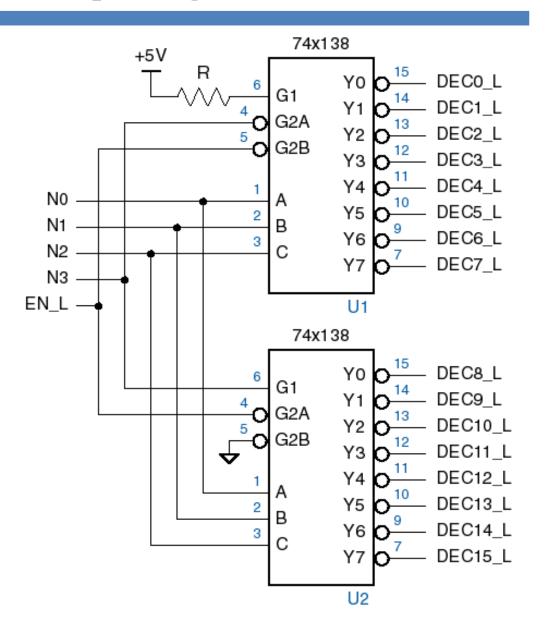
Ký hiệu luận lý

Mạch luận lý

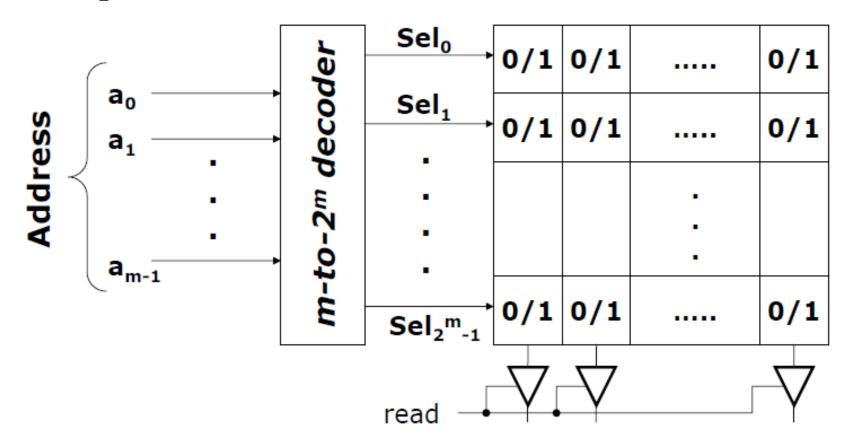
Ghép mạch giải mã

Mạch giải mã **4-to-16**

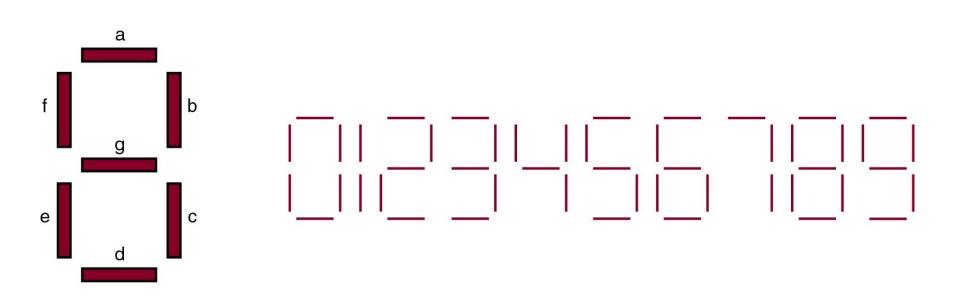

Ứng dụng của mạch giải mã

 Một ứng dụng phổ biến là giải mã địa chỉ cho các chip nhớ

Giải mã BCD ra LED 7 đoạn

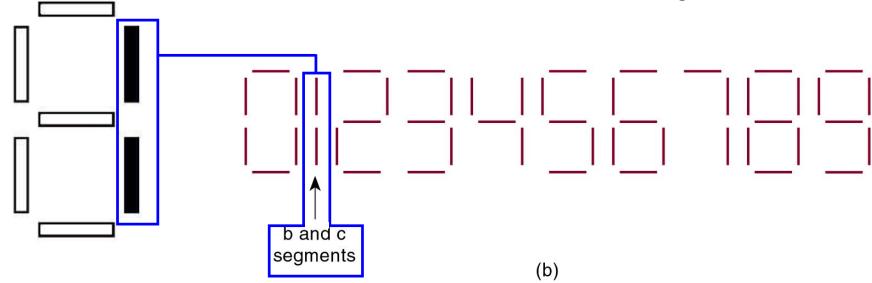
LED 7 đoạn (7-segment display)

- LED 7 đoạn là cách phổ biến để hiển thị số thập phân hoặc số thập lục phân
 - Sử dụng LED cho mỗi đoạn

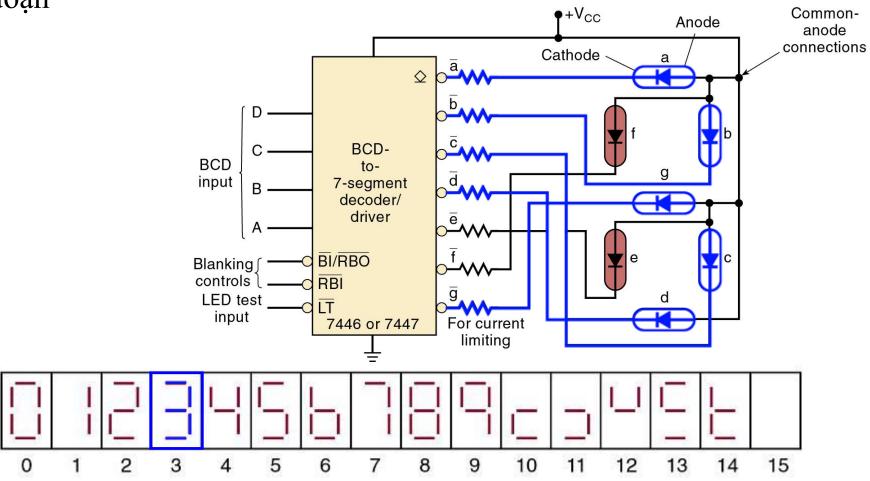
LED 7 đoạn (7-segment display)

Bằng cách điều khiển dòng điện qua mỗi LED, một số đoạn sẽ sáng và một số tắt, từ đó tạo nên số mong muốn

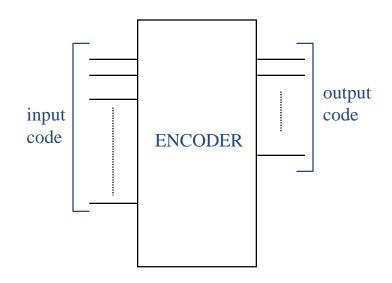
Giải mã BCD ra LED 7 đoạn

Chuyển số BCD sang thông tin thích hợp để hiển thị trên đèn 7 đoạn

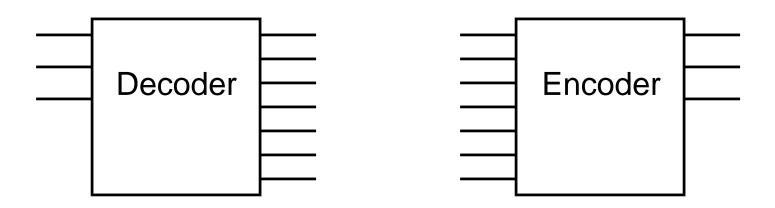

Mạch mã hoá (Encoder)

- Nhiều ngõ vào/ nhiều ngõ ra
- Chức năng ngược lại với mạch giải mã
- Outputs (m) it hon inputs (n)
- Chuyển mã ngõ vào thành mã ngõ ra

Encoders vs. Decoders

decoders/encoders nhị phân

- n-ra-2^n
- Input code: Mã nhị phân
- Output code:1-trong-2ⁿ

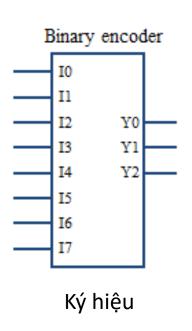
- 2^n-ra-n
- Input code: 1-trong-2ⁿ
- Output code: Mã nhị phân

Mạch mã hoá nhị phân (Binary Encoder)

- 2^n-ra-n encoder: 2^n ngõ vào và n ngõ ra
 - Input code: 1-trong-2^n
 - Output code: Mã nhị phân

Ví dụ: n=3, mạch mã hóa 8-ra-3

		Input	S					0	utput	is
10	I1	I2	I 3	I 4	I 5	I 6	I 7	Y2	Y1	Y0
1 0 0 0 0 0 0	0 1 0 0 0 0 0	0 1 0 0 0	0 0 0 1 0 0 0	0 0 0 0 1 0 0	0 0 0 0 0 1 0	0 0 0 0 0 0 1	0 0 0 0 0 0	0 0 0 0 1 1 1	0 1 1 0 0 1	0 1 0 1 0 1 0

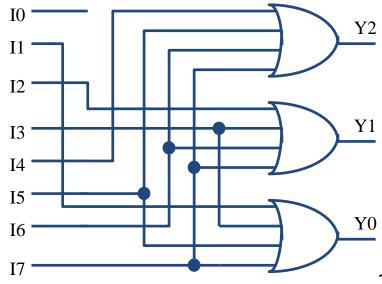
Hiện thực mạch mã hóa 8-ra-3

		Ngõ	vào					N	gõ ra	
I 0	I 1	Ĭ2	I3	I 4	I 5	I6	I7	Y 2	Y1	Y0
1	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
0	1	0	0	0	0	0	0	0	0	1
0	0	1	0	0	0	0	0	0	1	0
0	0	0	1	0	0	0	0	0	1	1
0	0	0	0	1	0	0	0	1	0	0
0	0	0	0	0	1	0	0	1	0	1
0	0	0	0	0	0	1	0	1	1	0
0	0	0	0	0	0	0	1	1	1	1

• Rút gọn:

$$Y0 = I1 + I3 + I5 + I7$$

 $Y1 = I2 + I3 + I6 + I7$
 $Y2 = I4 + I5 + I6 + I7$

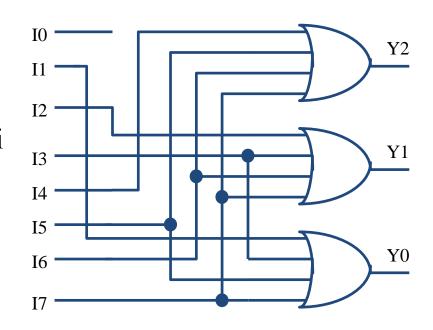
Hiện thực mạch mã hóa 8-ra-3

Giới hạn:

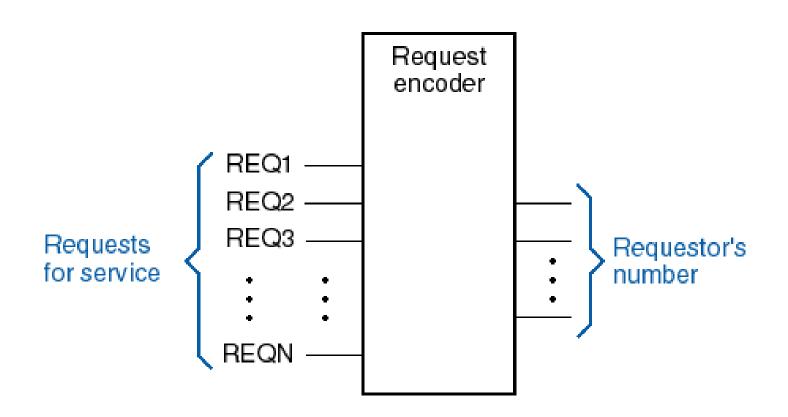
- I0 không ảnh hưởng đến ngõ ra
- Chỉ một ngõ nhập được kích hoạt tại một thời điểm

Úng dụng:

- Giải quyết những yêu cầu từ nhiều thiết bị, nhưng không phải là những yêu cầu đồng thời.
- Trong trường hợp có nhiều thiết bị yêu cầu cùng lúc thì có thể thiết lập mức độ ưu tiên để giải quyết vấn đề này.

Cần có độ ưu tiên trong hầu hết các ứng dụng

Mạch mã hoá có độ ưu tiên (Priority Encoder)

- Gán độ ưu tiên cho các ngõ vào
- Khi có nhiều hơn 1 ngõ vào tích cực, ngõ ra tạo ra mã của ngõ vào có độ ưu tiên cao nhất.

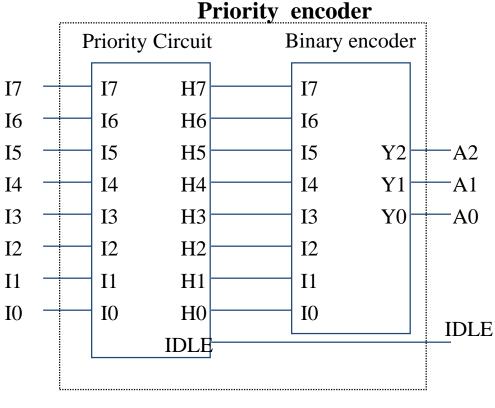
Priority Encoder:

H7=I7	(Độ ưu tiên cao nhất)
H6=I6.I7'	,
H5=I5.I6'.I7'	
H4=I4.I5'.I6'.I7'	
H3=I3.I4'.I5'.I6'	7.I7'
H2=I2.I3'.I4'.I5'	'.I6'.I7'
H1=I1. I2'.I3'.I4	'.I5'.I6'.I7'
H0=I0.I1'. I2'.I3	'.I4'.I5'.I6'.I7'
IDLE= 10'.I1'. I2	2'.I3'.I4'.I5'.I6'.I7'

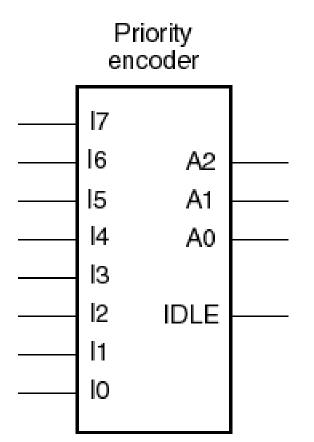
Encoder

$$A0=Y0 = H1 + H3 + H5 + H7$$

 $A1=Y1 = H2 + H3 + H6 + H7$
 $A2=Y2 = H4 + H5 + H6 + H7$

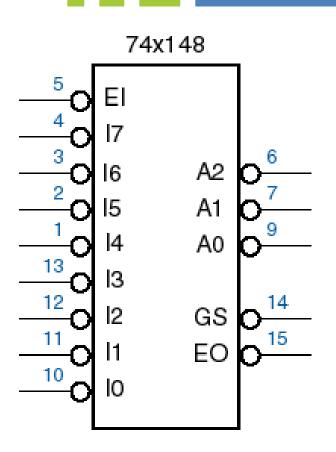

8-input priority encoder

- I7 có độ ưu tiên cao nhất, I0 thấp nhất
- A2-A0 chứa số thứ tự của ngõ vào có độ ưu tiên cao nhất đang tích cực
- IDLE tích cực nếu không có ngô vào nào tích cực

74x148 8-input priority encoder

 Các pin trên chip đều tích cực mức thấp

GS: Got Something/Group Select

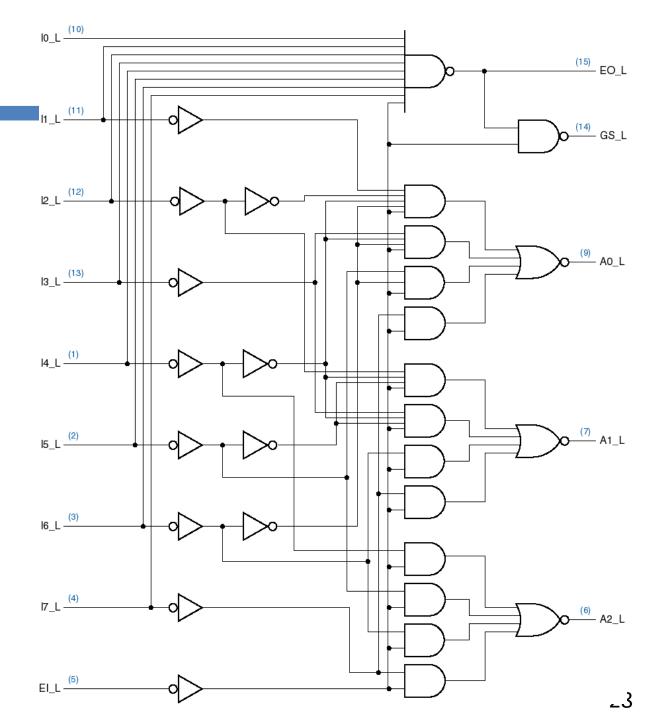
EO: Enable Output

74x148 - Bảng sự thật

				Inputs	3					(Output	s	
ELL	lo_L	I1_L	12_L	I3_L	14_L	15_L	16_L	17_L	A2_L	A1_L	A0_L	GS_L	EO_L
1	Х	Х	Х	Х	х	Х	Х	х	1	1	1	1	1
O	Х	х	х	х	х	Х	Х	0	0	0	0	0	1
0	Х	х	х	х	Х	Х	0	1	0	0	1	0	1
0	х	X	x	х	Х	0	1	1	0	1	0	0	1
0	х	X	x	Х	0	1	1	1	O	1	1	0	1
0	х	X	X	0	1	1	1	1	1	0	0	0	1
0	X	X	0	1	1	1	1	1	1	O	1	0	1
0	Х	0	1	1	1	1	1	1	1	1	0	0	1
0	0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0	1
0	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	1	0

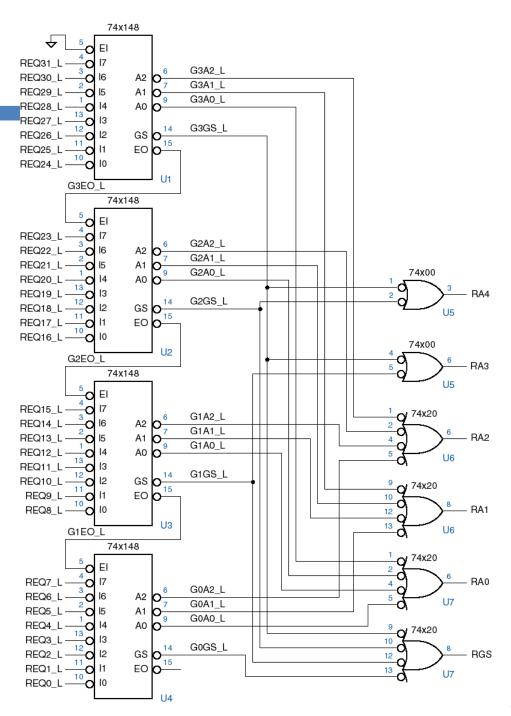
74x148

Sơ đồ luận lý

Ghép các priority encoders

Mạch mã hoá có độ ưu tiên **32-ngõ vào** được ghép từ 4 mạch mã hóa ưu tiên 8-ngõ vào

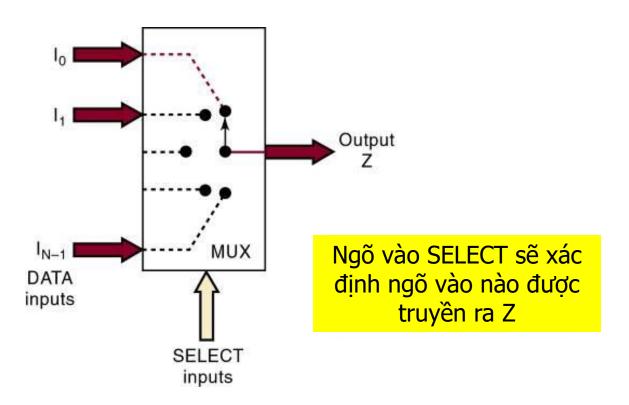

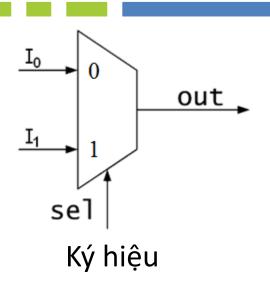
6. Multiplexer (MUX)/ Demultiplexer (DeMUX)

Multiplexer (MUX)

• Một MUX truyền một trong những ngõ vào của nó ra ngõ ra dựa trên tín hiệu Select

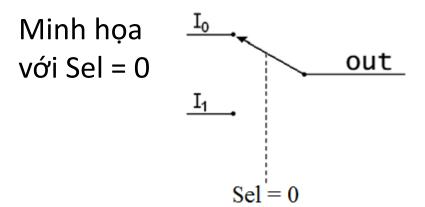
2-to-1 Multiplexer

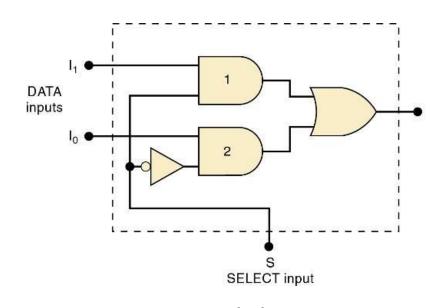

Sel	Out
0	I_0
1	I_1

Out =
$$\overline{\text{Sel}} * I_0 + \text{Sel} * I_1$$

Biểu thức đại số

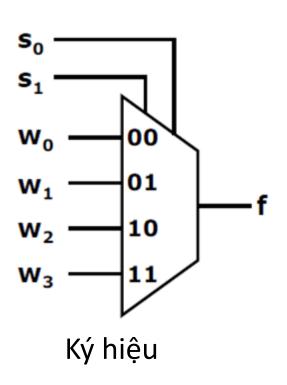

Mạch logic

4-to-1 Mux

• 4-to-1 Mux xuất ra một trong bốn ngõ vào dựa trên giá trị của 2 tín hiệu select

Bảng sự thật

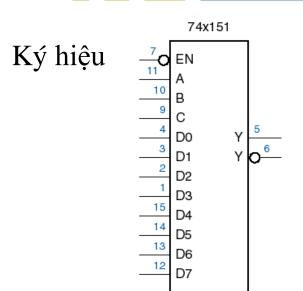
$$f = s_1' s_0' w_0 + s_1' s_0 w_1 + s_1 s_0' w_2 + s_1 s_0 w_3$$

Biểu thức đại số

Xây dựng MUX 4-to-1

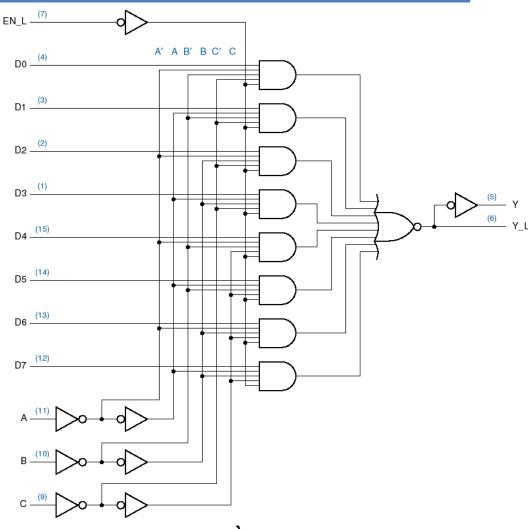
• Từ MUX 2-to-1

Chip 74x151: 1-bit multiplexer 8-to-1

Bảng sự thật

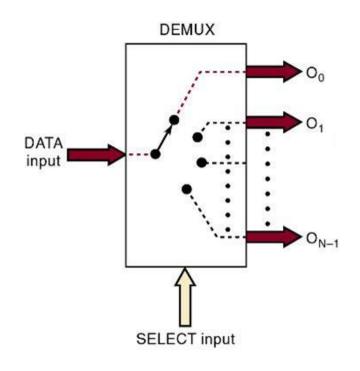
	Inp	uts	Outputs			
EN_L	S2	S1	SO	Υ	Y_L	
1	х	х	х	0	1	
0	0	0	0	Do	Do'	
0	0	0	1	D1	D1'	
0	0	1	0	D2	D2'	
0	0	1	1	DЗ	D3'	
0	1	0	0	D4	D4'	
0	1	0	1	D5	D5'	
0	1	1	0	D6	D6'	
0	1	1	1	D7	D7′	

Sơ đồ luận lý

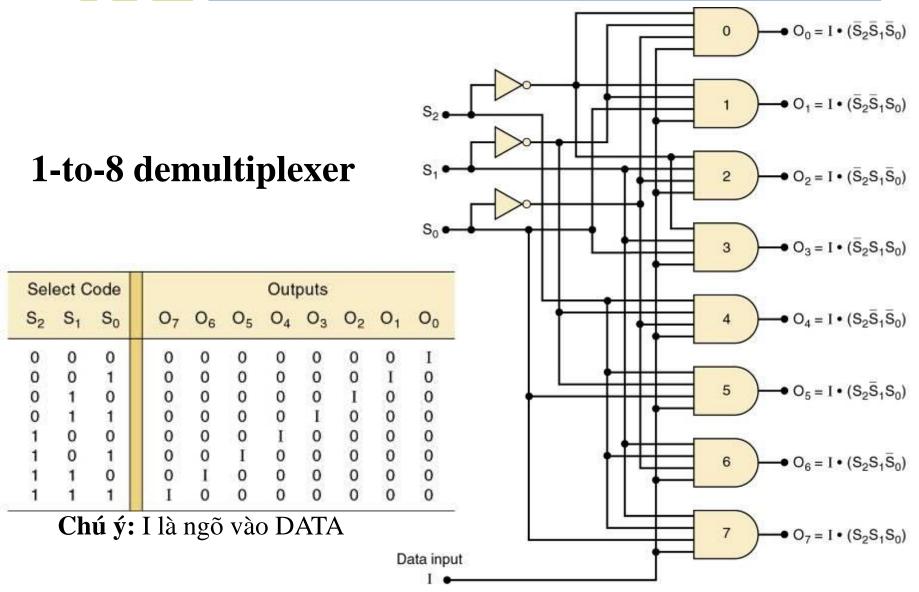
Demultiplexer

- **Demultiplexer (DEMUX)** lấy ngõ vào duy nhất và phân phối nó ra một ngõ ra.
 - Mã ngô vào SELECT sẽ xác định ngô ra nào sẽ được kết nối với ngô vào

DATA được truyền ra *một* và chỉ một ngõ ra được xác định bởi mã của ngõ vào SELECT

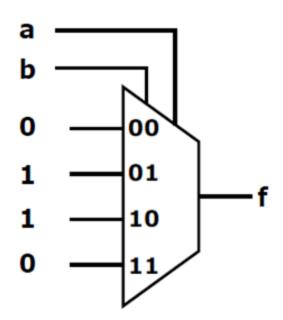
DEMUX

- Cách hiện thực LUT (Look-up table)
 - Sử dụng MUX để chọn một giá trị (hàng số) từ 1 LUT

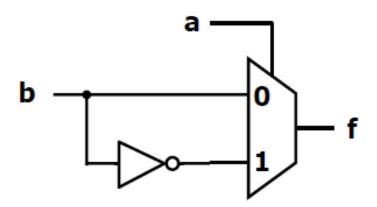
Ví dụ hàm XOR

a	b	f
0	0	0
0	1	1
1	0	1
1	1	0

- Giải pháp ở slide trước không hiệu quả vì phải sử dụng MUX 4-to-1
- Nhận xét:

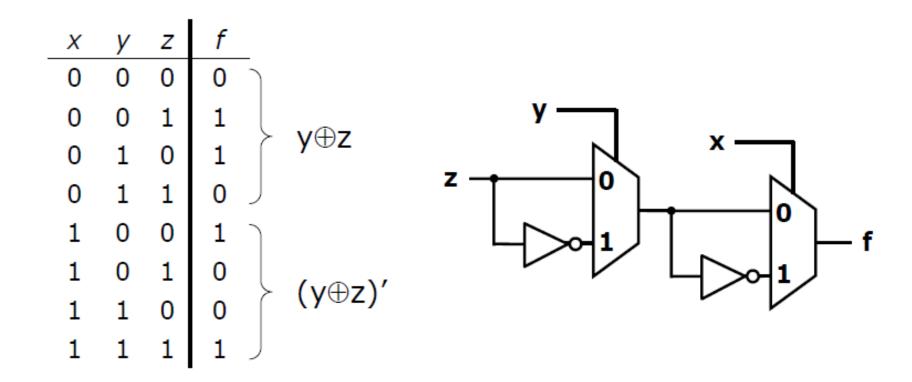
a	b	f	
0	0	$\begin{bmatrix} 0 \\ \end{bmatrix}$ when $a = 0$ for $a = b$	f
0	1	$\begin{pmatrix} 0 \\ 1 \end{pmatrix}$ when a=0, f=b $\xrightarrow{a \mid f}$ 0	b
1	0	$\begin{pmatrix} 1 \\ 0 \end{pmatrix}$ when a=1, f=b' \longrightarrow 1	b'
1	1		

Ví dụ: Hiện thực mạch với bảng sự thật sau bằng một
 MUX và các cổng khác

A	В	X
0	0	1
0	1	1
1	0	0
1	1	1

XOR 3 ngô vào có thể hiện thực bằng 2 MUX 2-to-1

• Ví dụ: Hiện thực mạch với bảng sự thật sau bằng một MUX và các cổng logic khác

A	В	C	X
0	0	0	1
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	1
1	0	1	0
1	1	0	0
1	1	1	1

• Bất kì hàm Boolean f(w₁,w₂, ..., w_n) có thể được viết dưới dạng:

$$f(w_1, w_2, ..., w_n) = \overline{w_1} * f(0, w_2, ..., w_n) + w_1 * f(1, w_2, ..., w_n)$$

• Ví dụ 1:

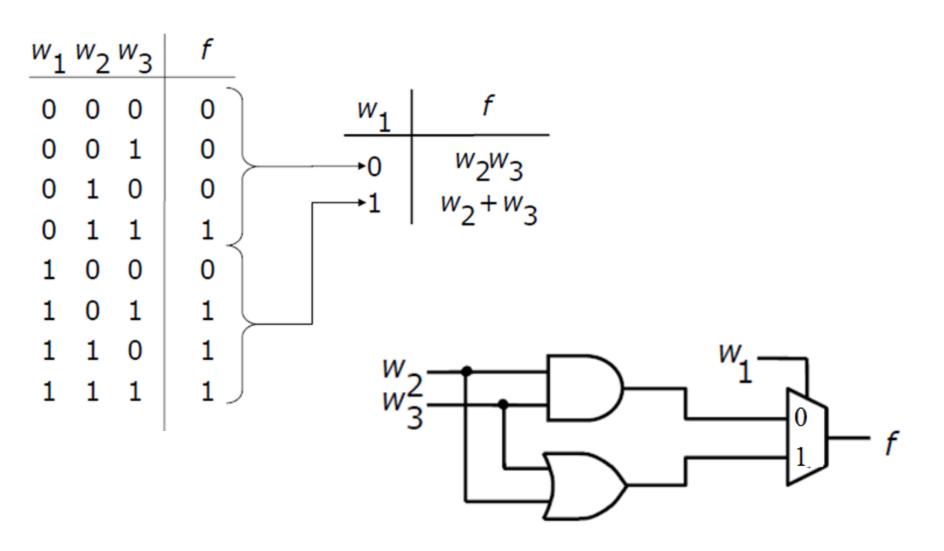
$$f(w_1, w_2, w_3) = w_1 w_2 + w_1 w_3 + w_2 w_3$$

• Phân tích hàm này theo biến \mathbf{w}_1 :

$$f(w_1, w_2, w_3) = w_1(w_2 + w_3) + \overline{w_1}(w_2w_3)$$

f khi $w_1 = 1$

f khi $w_1 = 0$

• Ví dụ 2:

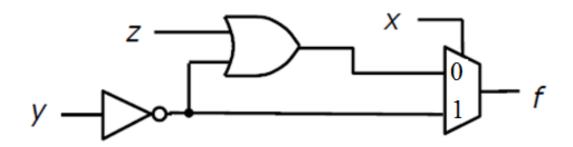
X	y	Z	f
0	0	0	1
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	0
1	1	1	0

$$f=x'y'z'+x'y'z+x'yz+xy'z'+xy'z$$

Chọn x làm biến mở rộng

$$f=x'(y'z'+y'z+yz)+x(y'z'+y'z)$$

$$f=x'(y'+z)+x(y')$$

• Ví dụ 3:

X	y	Z	f
0	0	0	1
0	0	1	1
0	1	0	0
0	1	1	1
1	0	0	1
1	0	1	1
1	1	0	0
1	1	1	0

$$f=x'y'z'+x'y'z+x'yz+xy'z'+xy'z$$

Chọn z làm biến mở rộng

Ví dụ

• Dùng MUX 4-to-1 và các cổng luận lý cần thiết để hiện thực hàm sau:

$$F(a, b, c, d) = SOP(1, 3, 5, 6, 8, 11, 15)$$

• Yêu cầu: c và d là các ngõ vào điều khiển của MUX 4-ra-1

f

Ví dụ

 Dùng MUX 4-to-1 và các cổng luận lý cần thiết để hiện thực hàm sau:

$$F(a, b, c, d) = SOP(1, 3, 5, 6, 8, 11, 15)$$

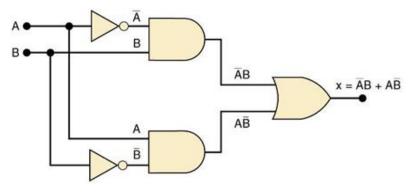
Yêu cầu: b và c là các ngõ vào điều khiển của MUX
 4-to-1

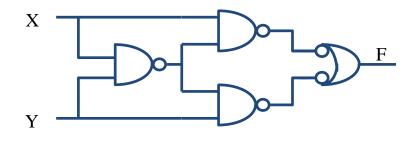
7. Parity Generator/ Checker

Cổng Exclusive OR và Exclusive NOR

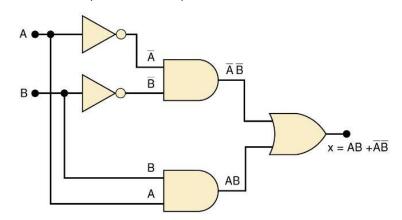
XOR: $X \oplus Y = X' \cdot Y + X \cdot Y'$

XOR: AND-OR

XOR: NAND 3 cấp

Y	XOR	XNOR
0	0	1
1	1	0
0	1	0
1	0	1
	1	0 0 1 1 0 1

Bảng sự thật

XOR and XNOR Symbols

Các biểu tượng tương đương của cổng XOR

Các biểu tượng tương đương của cổng XNOR

Qui tắc tạo cổng XOR/XNOR tương đương: Lấy bù bất kì 2 trong 3 tín hiệu (cả input hoặc output) của cổng XOR/XNOR ban đầu.

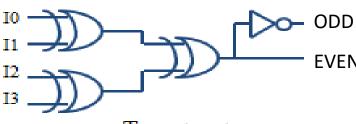
Ứng dụng của XOR: Mạch Parity

- Mạch Parity chẵn (EVEN): tổng số bit 1 trong chuỗi bit (kể cả bit parity) là số chẵn.
 - Parity bit = $\underline{1}$, nếu số bit 1 trong chuỗi bit (không kể parity) là số lẻ
 - Parity bit = $\underline{0}$, nếu số số 1 trong chuỗi bit (không kể parity) là số chẵn
- Mạch Parity lẻ (ODD): tổng số bit 1 trong chuỗi bit (kể cả bit parity) là số lẻ.

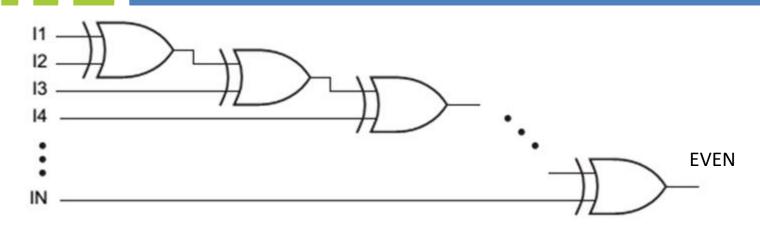
Daisy-Chain Structure

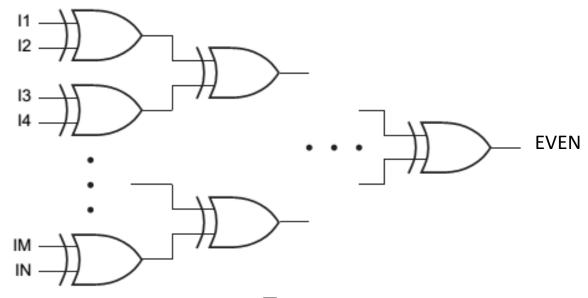
Tree structure

Input	Even Parity	Odd Parity
0000	0	1
0001	1	0
1101	1	0
1111	0	1
1100	0	1

Ứng dụng của XOR: Mạch tạo Parity

Daisy-Chain Structure

Tree structure

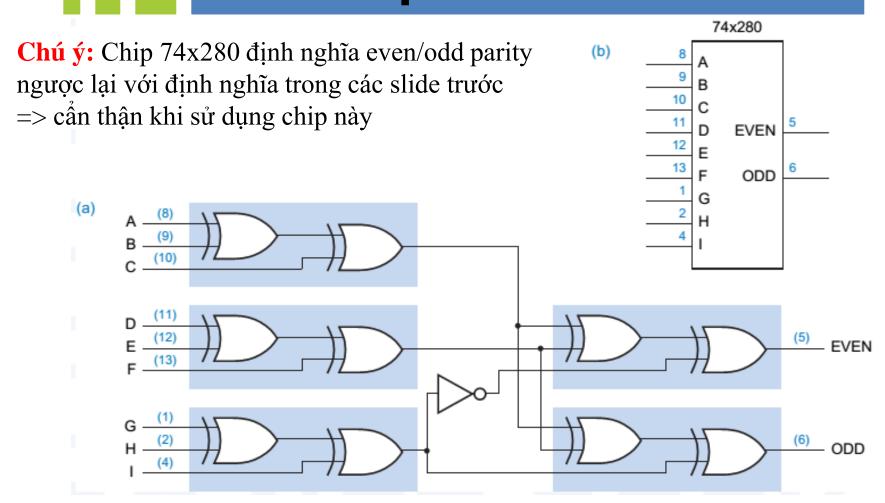
Ứng dụng của XOR: Mạch Parity

Information Bits	Even-parity Code	Odd-parity Code
000	000 0	000 1
001	001 1	001 0
010	010 1	010 0
011	011 0	0111
100	100 1	100 0
101	101 0	101 1
110	1100	110 1
111	111 1	111 0

7 hits of data	(count of 1 bits)	8 bits including parity	
/ Dits of data (even	odd
0000000	0	0000000 0	00000001
1010001	3	1010001 1	1010001 0
1101001	4	1101001 0	1101001 1
1111111	7	1111111 1	1111111 0

Source: http://en.wikipedia.org/wiki/Parity bit

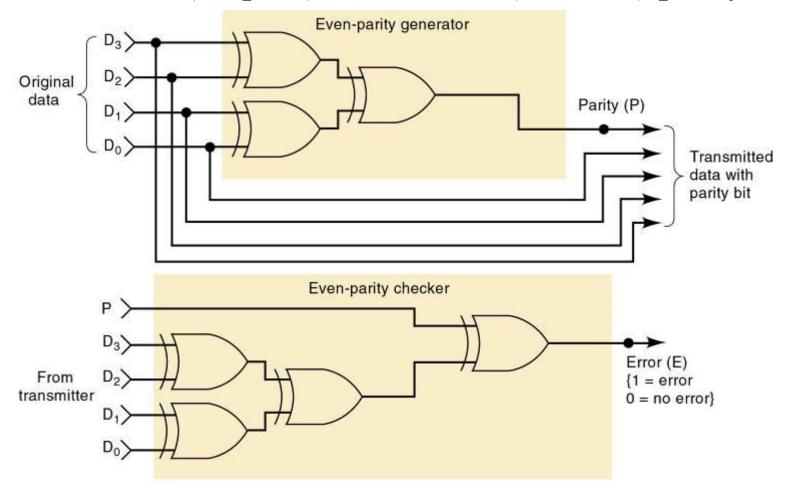
Chip 74x280: tạo parity chẵn/lẽ từ dữ liêu 9-bit

The 74x280 9-bit odd/even parity generator: (a) logic diagram, including pin numbers for a standard 16-pin dual in-line package; (b) traditional logic symbol.

Bộ tạo và kiểm tra Parity (Parity generator and checker)

• Cổng XOR và XNOR rất hữu dụng trong các mạch với mục đích tạo (bộ phát) và kiểm tra (bộ nhận) parity bit

Ứng dụng của XOR: Mạch tạo Parity

Type of bit parity	Successful transmission scenario
	A wants to transmit: 1001
	A computes parity bit value: 1^0^0^1 = 0
From manifer	A adds parity bit and sends: 10010
Even parity	B receives: 10010
	B computes parity: 1^0^0^1^0 = 0
	B reports correct transmission after observing expected even result.
	A wants to transmit: 1001
	A computes parity bit value: ~(1^0^0^1) = 1
Odd parity	A adds parity bit and sends: 10011
Odd parity	B receives: 10011
	B computes overall parity: 1^0^0^1^1 = 1
	B reports correct transmission after observing expected odd result.

Source: http://en.wikipedia.org/wiki/Parity_bit

Ứng dụng cổng XOR: kiểm tra Parity

Type of bit parity error	Failed transmission scenario			
Even parity Error in the second bit	A wants to transmit: 1001			
	A computes parity bit value: 1^0^0^1 = 0			
	A adds parity bit and sends: 10010			
	TRANSMISSION ERROR			
	B receives: 11010			
	B computes overall parity: 1^1^0^1^0 = 1			
	B reports incorrect transmission after observing unexpected odd result.			
Even parity Error in the parity bit	A wants to transmit: 1001			
	A computes even parity value: 1^0^0^1 = 0			
	A sends: 10010			
	TRANSMISSION ERROR			
	B receives: 10011			
	B computes overall parity: 1^0^0^1^1 = 1			
	B reports incorrect transmission after observing unexpected odd result.			

Source: http://en.wikipedia.org/wiki/Parity bit

8. Comparator

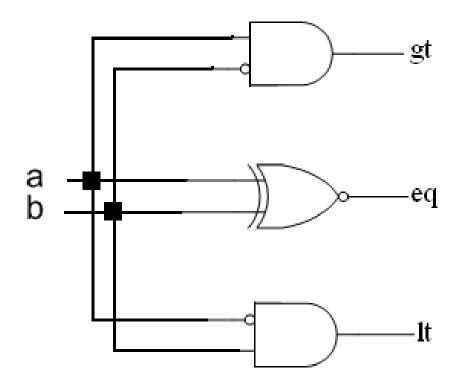
Mạch so sánh (Comperator)

- Mạch so sánh 2 số
 - Xuất ra 1 nếu chúng bằng nhau
 - Xuất ra 0 nếu chúng khác nhau
- Dựa trên cổng **XOR**, trả về 0 nếu ngõ vào giống nhau và 1 nếu chúng khác nhau

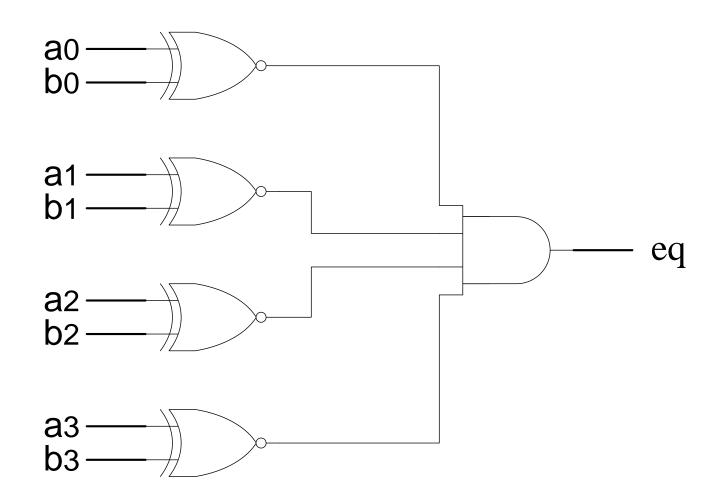
• Dựa trên cổng **XNOR**, trả về 1 nếu ngõ vào giống nhau và 0 nếu chúng khác nhau

Mạch so sánh 1 bit

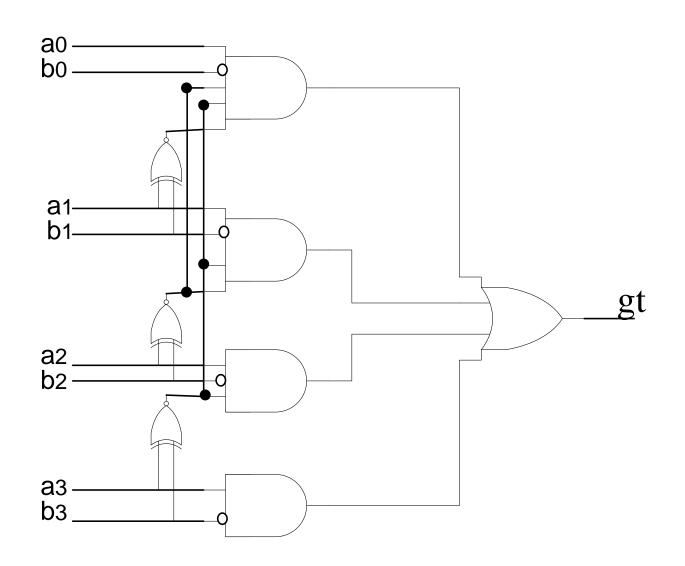
a	b	gt	eq	1t
0	0	0	1	0
0	1	0	0	1
1	0	1	0	0
1	1	0	1	0

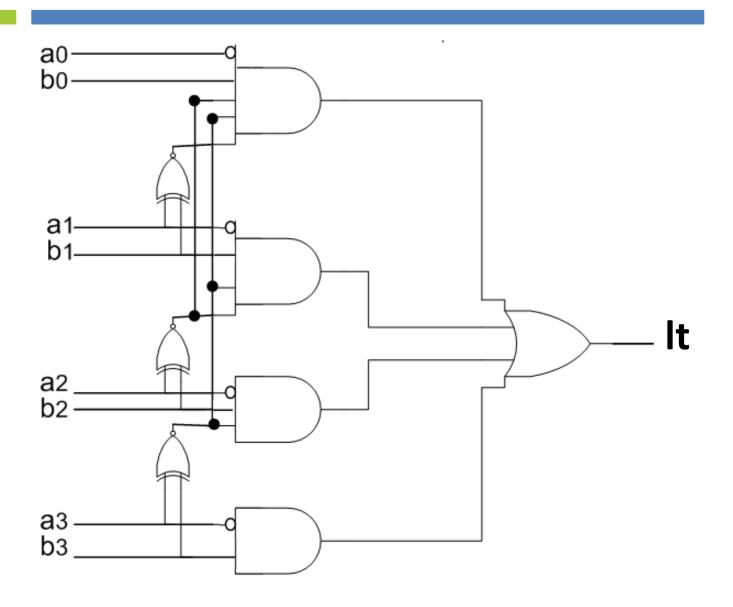
Mạch so sánh 4 bit

Mạch so sánh 4 bit

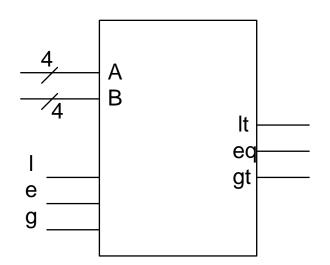
Mạch so sánh 4 bit

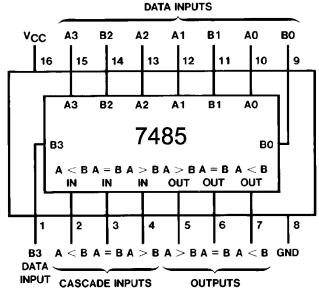

Mạch so sánh 4-bit

• 74x85 là mạch so sánh tiêu chuẩn với những đặc tính sau:

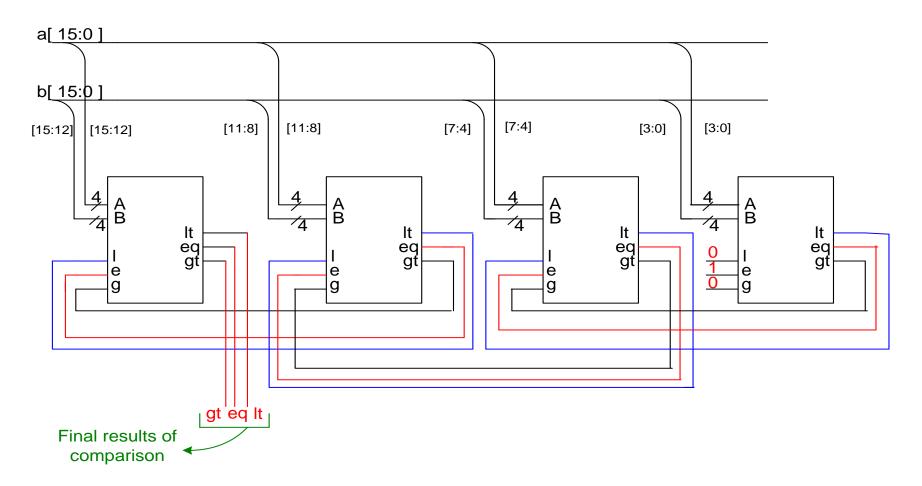
• **Chý ý:** 3 ngõ vào **l, e và g** được sử dụng khi ghép nối để tạo mạch so sánh với số bit nhiều hơn

Mạch so sánh 16 bit

• Ghép 4 IC 74x85 để xây dựng một mạch so sánh 16 bit

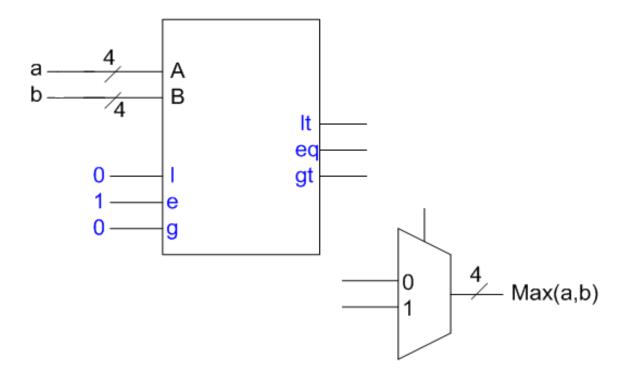

Mạch so sánh 16 bit

- Mạch sẽ đầu tiên so sánh 4 bit cao nhất ở 2 ngõ vào
- Trong bước đầu này:
 - 'a' nhỏ hơn 'b' nếu 4 MSB nhỏ hơn
 - 'a' lớn hơn 'b' nếu 4 MSB lớn hơn
 - Nếu 4 MSB của 2 số bằng nhau, kết quả của phép so sánh sẽ chờ cho kết quả so sánh ở vị trí các bit thấp hơn

Ví dụ

Thiết kế mạch tìm số lớn nhất, số nhỏ nhất trong 4 số
 4-bit sử dụng mạch so sánh và MUXs

Any question?